

ԼՈՒՍԱՔԵՐ

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԻՆԳԵԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ ՕՐԵՐԸ

ՀԱՍՏԷ
ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ ԼՈՒՍԱՔԵՐ ԼՐԱԳՐԻ
ԳԱԶԵՏԻ
Administration du journal arménien
LOUSSAPER
Boîte Postale 868 Le Caire (Egypte)

ԲԱՃՆԵԳԻՆ			
Տարեկան վեցամսեայ			
Եղիպտոս	60	Ողջ զըշ. 30	
Եւրոպա	12	Ֆրանք	6
Ամերիկա	2.50	Տոլար	1.25
Ռուսիա	5	Րուպլի	2.50

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Նամակ և դրամ զրկել վարչութեան հասցէին:
Չեապիրները եւ չեն գործարար:
Ծանուցումներու համար մասնաւոր պայմաններ:
Խմբագրատունը կը գտնուի Մամուր փաշա խալիճ, քրտմանի
գփին վրայ, Դաֆէ և պար տը Գրանի քաղաքին մէջ:

ԳԱՅԻՐԵՒ ԱՊԱԳԱՆ

Երբ Աղեքսանդրիա կը գտնուէր, հանրային օրուան կեանքէն բաւական դժգոհ, — Հապա Գաճիքէ՛ ինչ պիտի ընես. հոն բոլորովին մեռելով լինէ, կըսէին Եղիպտոսեան բարեկամներու:

Յուսարի չեկոյ, հետեւաբար յուսախար պիտի չմնայի. բայց չեւտակը ըսելով, յուսախար պիտի չը մնայի, եթէ յուսարի խի եկած ըլլայի. Գաճիքէ չենք չնորճը երկուստեայ թիւն մը կայ, աշխարհ, եւսանգոստ ար գործել կապէ պիտայ ապարէզներու մէջ: Տարեքին աւելի առաւմտեայ տնտեսութեան յոյսածներ չեն. յիշատակեալն աշխարհ կուտակեցածները պատկանողները իրար չեն բղկներ. «զինեալ չեզոքութիւն» մը հանդէպ միմեանց բաւական կը համարին. իրենց հակառակորդներն ալ քիչ շատ սկեպտիկ ներդրածութեամբ կը նային անոնց վրայ: Ժողովրդին ամէն գոտեւուն մէջ եւսանգ մը կայ, ամէնուն աչքը հեռուն կը նայի, դէպի հայրենի երկիրը:

Լսարան-Բնութեան օրուան վրայ նախագիծ թուով խոսեցանք, յաղթական կոթող մըն է ողջամտութեան, ազգասիրութեան և փափկանքեալ կենցաղագիտութեան: Մնոր շուրջը՝ Հայ կայ միայն: Անգլիան, վարը Աղեքսանդրիա, փոխանակ համախումբ ուսով զօրացնելու Տիգրան Երկաթի Միութիւնը, անոր հանդէպ քրիչ ընթերցարան մըն ալ կը ստեղծեն, միւսը՝ քեօսցնելու համար: Հոն, Աղեքսանդրիա դեռ 1898-1898ն է, այսինքն՝ հինը, այսինքն՝ յետմահու ցութիւնը: Հոն, Գաճիքէ՛ 1903ն է. նորը, պարտականութեան գիտակցութիւնը:

Ազնիւ, ներքայ, զորդացած, բարեկիրթ երիտասարդութիւն մը կ'եղբայրակցի և կը հիմնէ թատերական միութիւնը, որ կը նորոգէ պէշիկթաշեանի թուականը. թուական մը, առաջին դարի դէպի Ազատասիրութիւն:

Կըթական խնդիրը ամենամեծ

հոգածութեան առարկայ կ'ըլլայ. Ո՛ր կը յուսանք, թէ ժամանակին հետ Գաճիքէի վարժարաններուն կըթական ծրագիրը և անոր գործադրութիւնը օրինակելի տիպարներ ներկայանան:

Մեծարուած ու սիրուած անունի մը ժառանգորդը, Պոլոս փաշա Նուպար, կ'ոգեւորէ ամբողջ Գաճիքէի Հայութիւնը, առանց երեւան գալու, ինչպէս բնութեան թագուն ուսերը: Խոհական ու յառաջդիմական ոգով կը կառավարէ Գաճիքէի ազգային կեանքը, բարոյական մեծ հեղինակութեամբ մը որ յատկապէս իր տաղանդին, ո՛ր զրական գաղափարներու և բանաստեղծական զգացումներու ներգաղաթական մը կը պարտի: Հայութեան մեծ ապագայ պատրաստող վարժարան մը հիմնելու վրայ է, ու իր գաւկէն՝ Սոսիս պէշիկէ հետ, հոգածու գործընդուն: Բով կը հսկեն ազգային վարժարանին վրայ, որուն նախական փառաւոր չենք պիտի ասանկականէ անշուշտ կըթական փառաւոր մարմին մը, որ ունենար հայուն տղան օտար զգրոյցներէն պիտի փրկէ, ու ժողովրդին դասակը ունենարին համահասարակ բաւարարով պիտի կըթէ:

Ընդհանուր Հայութեան ներկան ու ազգային ալ ամենալուրջ մտահոգութեանց առարկայ եղած է. ու նշանաւոր անձնաւորութիւններ կը խորհին թէ ինչ միջոցներով կարելի է գործնականացնել սատարել Հայ ազգին անտեսական ու մոռուորական դարգացմանը:

Գաճիքէն իրեն համար ապագայ մը ունի, յուսարի, աղուր: Մաղթենք որ Հոյսատանի ապագայ մը պատրաստելու համար ալ իր մտաւորական ու զբոսական աշակցութիւնը նուիրէ Հայութեան:

Չմողենք միայն, այլ՝ աշխատինք:

Թերեւս Գաճիքէ զրուի Հայր Երեմիանի երազած Հայկաշէնին առաջին հիմնաքարը ինչո՞ւ չէ:

Ա. Ա.

ՔԼԷՄԱՆՍՕ

ԵՒ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԹԻԻՐԵՐԸ

Մակեդոնական խնդիրը յուզած է երիտասարդ թիրքերը, որոնք աղէկ կը տեսնեն, թէ Պետութեանց առաջարկած բարեկարգութիւնները կամաց կամաց թիրքերը դուրս պիտի հանեն իրենց աշխարհակալած հոգեբնէ:

Մէլլիքին խմբագիրը Ահմէտ Րիզա պէշ, իր կուսակցութեան գաղափարներուն թարգման հանդիսանալով, «Հապա թիրքեր» վերնագրակիր բողոք մը խրկած է Սոսի խմբագիր Պ. Քլէմանսօյին:

Երիտասարդ թիրքը կուսակցութեան հանրածանօթ պետը, կ'ըսէ, թէ Եւրոպան «իր թնդանօթները սուլմանին վրայ կը շտկէ, ճիշդ այն պահուն որ սուլմանը լիովին իր իրաւունքներուն մէջն է իր կայսրութեան ամբողջութիւնը և անկասկածաբար պաշտպանելով:

«Դուք իրաւունք ունիք և պարտականութիւն հարուածել, ինչպէս արիւնք ալ միշտ ըրած էք, Ապտիւլ-Համիտը, նշանակելու համար իր ոտիները: Բայց պէտք չէ՝ որ ժողովրդին իրաւունքները յարգէք: Եթէ կուզէք իրապէս օգտակար ըլլալ իր գաւին — և ժողովուրդը արժանի է որ այդ գաւին շահագրգռուի — պահանջեցէք որ եւեմական վերհանգումները ուղղակի ի գործ դրուի նոյն խի ժողովրդին ներկայացուցիչներէն — Յոյն, Հայ, Պուլկար, Անաւաւ, Հրեայ, Թիրք — վասն զի այս ժողովուրդն է որ իր խեղճ գրամը կուտայ: Անշուշտ այսպիսի կազմակերպութիւն մը՝ բոլորովին ներքին՝ արգելք պիտի ըլլար Պետութեանց գաղտնի միտումներուն. բայց պիտի չգահանէր ժողովրդին ձեզի պէս բարեկամ մը:»

Բողոքագրին ամբողջութիւնը թարգմանելու պէտք չենք տեսներ:

Այդ նամակին Պ. Քլէմանսօ հետեւեալ պատասխանը կուտայ:

«Եթէ իմ բարեկամս, Ահմէտ Րիզա, ներդրելու յանձն առած ըլլար կարգաւ իմ յոյսածներս նաւային ցոյցին վրայ, որուն թատերաւայրն է այսօր Միտիլի, զիբա պիտի ըմբռնէր, թէ ես իրմէն նշանակող կորովով մատնանիչ չըրի աշխարհակալութեան ջանքերը որոնք կը պահուանին

մարդասիրական յայտարարութեանց ներքեւ: Բայց իրարմէ արմատականօրէն կը բաժնուինք, այն պարագային երբ Ապտիւլ-Համիտի արիւնքաւոր վարչութեան հետեւանք: Ներք կը գտնենք Առանց ո՛րեւ տարակոյտի, Ահմէտ Րիզան ալ կուտորէր — Սուլթանը ինձի պէս կը դատէ: Միայն թէ, ինձի պիտի ներէ ըսել որ, լուրջ բան մը չէ եմք տական վերհանգումները կազմակերպելու վրայ խօսիլ, երբ Ապտիւլ-Համիտ կը մերժէ ամէն ինչ որ կրնայ ապահովել բողոքացիներուն խաղաղութիւնը, ապահովութիւնը այն երկիրներուն մէջ ուր իր վայրագ անգլովութիւնը լայնարձակ ապարէզ ունի, առանց պատիժ կրելու:

«Թիրք ժողովրդն մեծ յատկութիւններ կը ճանչնամ: Բայց այս յատկութիւնները կ'ոչնչանան ամենամեծ թերութեամբ մը, այն է՝ արեւելեան ճակատագրաւորութեան հեղուկութեամբ, որով սուլման Համիտին բոլոր հպատակները, միւսիւմաններն ու քրիստոնեայները, առանց զիմարանքի անձնատուր կ'ըլլան Էն Նոկլաի բռնապետութեան գոնէութեանցը: Եւ յետոյ, Ահմէտ Րիզա, որ հայկական ջարդերէն, իմ գիտածիս նայելով, չափաւորաւ զայրոյթ մը զգաց, չի կրնար սակայն անգիտանալ, թէ իսլամական մոլեռանդութիւնը, երաւդի գործակալներէն զրգուած, Հայաստանին դաշտերը գիակներով ծածկեց, կ'ենթադրեմ, թէ՛ տեսած է «տղոց գերեզման» ինչ լուսանկարները կը կարծէ թէ կայսրութեան փրկութիւնը այդ բոլոր պարտիկ արարածներուն որախողմանը կարօտ էր:

«Առանք իրողութիւններ են զոր Ահմէտ Րիզա չի կրնար պատմութեան մէջէն ջրնջել: Երեսիս կուտայ, թէ առանց ներդրութիւն զգալու կը տեսնեմ թիրք կայսրութեան կտոր կտոր անջատումը: Սիրալոստ, այո՛ կ'ըսեմ: Ինչպէս կրնամ ուրիշ կերպով մտածել, երբ կը տեսնեմ, թէ Եւրոպայի ծակաչրութեան ըրած բոլոր աշխարհակալութիւնները, վերջը վերջը եկեր յանգեր են, տիրապետած երկիրներուն մէջ բողոքակերպութեան մը, զոր Սուլթանները մինչեւ այսօր անկարող երեցած են իրականացնելու:

Մէլլիքին — որ բարիք կը աղաքուի, եթէ կը հաճիք — գրասենեակներէն դուրս, ո՛ր են ազատական թիրքերը: Ահմէտ Րիզան անանցմէ մէկ բանին ինձի ցոյց տուաւ, որոնք մէջ ճանշցայ, ինչպէս իրեն մէջ, աշխարհի

ՌՈՒՍ ԶՕՐԱՎԱՐԻ ՄԸ
ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

միայն մը, Անոնցմէ զլուսւորը, աւա՛ղ,
գէշ վախճան մը ունեցաւ (Մուրաւս Կէյ)։
Միւսները ուրիշ բան չեն կրնար ընել,
բայց եթէ ունայնաթուր բողոքարկութիւն-
ներ լսեցնել, իրենց հայրենիքէն հե-
ռու . . .

«Ազատական թիւրքերն որ Ահմէտ
Բիգայի ուղեղին մէջ կ'ապրի, տեսանելի
գոյութիւն մը չունի օսմանն կայսրու-
թեան ո՛րէ մէկ անկիւնը. ու հարկադրուած
եմ երկրային իրականութեանց հետ գործ
ունենալ, քան թէ յայնքս սրաւարկի, Ահմէտ
Բիգայի գեղածիտաղ երազին ետեւէն
վազելով, երազ՝ կառուցուած ամպերու
վրայ գոր հողմը կը բռնէ կը տանի։

«Թո՛ղ թիւրքերը, ինչ եղանակաւ որ
իրենց հաճոյ է, իրենց երկրին մէջ իրաւա-
դատ վարչութիւն մը հաստատեն, և այն
ատեն, ինչ որ թիւրքերայէն պիտի մնայ,
կրնայ ապրիլ և զարգանալ։ Մինչեւ այս
օրս, ո՛չ Ահմէտ Բիգայ, ո՛չ ալ սուլթանը
այս տեսարանը կրցան մեզի ներկայա-
ցնել։ Այս ի չգոյէ այդմ, պարտաւորուած
եմ իրենց ըսել, թէ բռնադատ ամէն կա-
ռավարութիւն կը վերցուի, կը տարուի
բռնադատութեամբ, ինչպէս կը պատահի
այս պահուս Ռուսիոյ մէջ։ Այսպէս է իմ
«առողջապատ խորհրդածութիւնս»։ Շատ
կը նեղանամ որ Ահմէտ Բիգայ զայն ի-
րենը ընելու վիճակին մէջ չի գտնուիր։
Բայց էւրոպան սուլթանին թող պիտի
չապ, յար և հանապաղ իր կոտորած-
ները առաջ տանի, այն ցնորակոծ յոյ-
սով մը, թէ պիտի կրնայ գալ օր մը յո-
րում Մեկլէրիքի գրասենեակներէն պիտի
օտանու ազատական քաղաքակրթութեան
թիւրքեր մը, որուն միակ յանցանքը
հիմկուհիմա, գոյութիւն չունենայն է։

Յ Ո Յ Յ Յ Ո Ւ Է Ք

Արդէն հաղորդեցինք, որ Գահիրէ թա-
տերախրաց խումբ մը կազմուեց է, պար-
բերաբար ներկայացուցին տալու համար,
բարեխրական նպատակով։

Գաղափարը գեղեցիկ է։

Դիտելի է սակայն որ, միայն պարսի-
ներ են բոլոր մասնակցողները. տիկիներ
ու օրիորդներ չկան։

Ինչպէս։

Տարակոյս չկայ, որ առանց կինե-
րու մասնակցութեան, կեանքը պատկե-
րացնող օճէ ներկայացում, չկրնար այնքան
բնական ըլլալ. գեղարուեստը կը դառնայ
բռնարուեստ, և տպաւորութիւնը ոչ-շատ
հաճելի։

Միթէ կը պակսին այս տեղ զարգա-
ցած, ազատ խորհող, և պատական բա-
բասանքներու կարեւորութիւն չառող հայ
տիկիներն ու օրիորդներ։

Չենք կարծել։

Կողկասպայ «սիրող» խմբերու ներ-
կայացուցներուն միշտ սիրայօժար կը մաս-
նակցին պատուաւոր տիկիներն ու օրիորդ-
ներ, նոյն իսկ միլիթանտէր ընտանիքներէ,
և հայ իշխանուհիներ։

Պիտի չհետեւին երբեք Գահիրէի հայ-
ուհիներն ալ Կովկասի իրենց քոյրերու օ-
րինակին։

Միայն ձիրք ու բարի արամադրու-
թիւն ունենալը չի բաւեր։

Պէտք է կամք, գործնական քայլ։

Տո՛յց տուէք։

Ս. Մ. ՇՈՅԿԵԱՆ

Թ Ի Ի Ր Ք Ի Ա

Պոլսէն վերջին թղթատարով հասած
լուրերը սուլթան Համիտին հիւանդութիւնը
կ'իմացնեն։

Տիարապէքի Ուշերէթի մը պէյ Խա-
րահիմ փաշա սաակեր է։ Կը կարծուի թէ
այդ վայրագը թունաւորեց են։ Անգլիա
Խարահիմ փաշային շատ դէմ էր. սու-
լթանն ալ կը զփամակէր զայն ձերբակալել
տալու վասն զի աշխրէթներուն վրայ մեծ
ազդեցութիւն ունէր։

Ընտանիքը Պոլիս հրախրուած է,
այսինքն՝ կանչուած, որպէս զի Տիարապ-
էքի մարդ չմնայ այդ ընտանիքէն։

ՄԱԿԵԴՈՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Հեռագիրը Մակեդոնական խնդ-
րին վերաբերեալ տեղեկութիւնները
կ'իստատ, անորոշ կը բերէ։

Կը թուի, թէ ելմական վեր-
հանդիպութիւնը պիտի նմանի թիւր-
քիոյ Հանրային Պարտքի նման վա-
րական կազմակերպութեան մը, որ
այլեւայլ ազգութեանց ներկայացու-
ցիչներուն քով, սակեան պատուի-
րակ մըն ալ նստած է։

Կ'երեւայ, թէ միջազգային նա-
ւատորմը կ'զդի մը ազատատնած է։
Իսկ Պոլիս սուլթանը ամէն ջանք
ի գործ կը դնէ որ չըլլայ թէ Եւրո-
պացիներուն դէմ՝ մոկեաւորական
գրգռութիւն մը պայթելով, իրեն
համար ազեատու փախճանի մը ժամը
հնչէ։

Կ. Պոլսէն թանկին կը հեռագրուի,
թէ, որպէս զի լուսնի տրուին քրիս-
տոնէից ջարդերու մասին յարտաւեղ
ազմկալութիւնը, մզկիթներու քարո-
զիչները պատուէր ստացած են հան-
դարութիւն քարոզել և իսլամներուն
ու քրիստոնէից միջև խաղաղութիւն,
ու միասնականութիւնը յորդորել որ,
Եւրոպացիները նեղելու ո՛րէ առիթէ
զգուշանան։ Այս հրահանգներուն
համաձայն քարոզներ արդէն տրուե-
ցան զլուստուր մզկիթներուն մէջ, ու
ստորակները ամենախիտ հրաման-
ներ ստացան, ճամբան ձերբակալել
ո՛րէ գինովցած մահմետական, որ
քրիստոնէի մը դէմ՝ թշնամական
վարմունք կ'ունենայ։

Տ Յ Ր Տ Յ Ն Է Լ

Գերմանական մեծ թերթի մը,
Պոլսէն հետեւեալ աշաղկաւ լուրը
կը հաղորդեն։

Սուլթանը կը ջանայ Անգլիոյ և
Ճարմինի կառավարութիւնները հա-
մարել որ իրենց նիդակակցական
դաշնադրին մէջ աւելցնեն դադանի
յօդուած մը, որով պարտաւորութիւն
յանձն առնուն, փոքր-խնայ և Ա-
րաբիոյ մէջ հիմնական վիճակը — սրա-
բաւ բռնի անխափութիւն պահել։ Այն
ժամանակ սուլթանն ալ յանձն առու-
կ'ըլլայ, այս երկու Պետութեանց նա-
ւերուն Տարտանելէն ու վրասթիւն
անցըլը ազանգովել, Ռուսիոյ հետ պա-
տերազմ պարագային։ Ըստանի օս-
մանեան դեռ պահը, իր ճարմնական
պաշտօնակցին հետ, սուլթանածին այս
ծրագրին վրայ խորհրդակցելու է
եղեր։ Նմանապէս, ճարմնական նա-
խարդ գեւադանը, Սիւլէմանիոյ Պա-
ռոնը, Պոլսէն անցած ատեն, թիւր-
քիոյ արտաքին գործերու նախարար
Թէֆիկ փաշան իրեն հաւատարմ է,
թէ սուլթանը լրջաբար միտքը դրած
է, այս ծրագիրը իրականութիւն ը-
նել։

ՀԵԼԼԷՆ ՍՊԱՅՆԵՐԸ Ի ՄԱԿԵԴՈՆԱԿԱՆ

Կ. Պոլսէն կը հեռագրուի թէ, Յոյն
սպաններ որոնք ալ և ալ պատրուակե-
րով Մակեդոնիա կուգային, բայց բուն
գործերին էր յունական հրոսախուժները
կազմակերպել և անոնց հրամանատարու-
թիւնը ստանձնել, շատ անգամ իրեն վա-
ճառական կը ներկայանային, մինչեւ այս
օրերս պաշտօնական հանգամանք մը չու-
նենալով, կը պատահէր որ օսմանեան իշ-
խանութիւնները մերթ ինքզինքնին պար-
տաւորուած կը համարէին անոնց դէմ սը-
նորնութիւններ ընել, երբ յանցանքը շատ
ակնբեր էր. այս անպատահելիանց առ-
ջելու առնելու համար, հիմակ այդ սպայ-
ները պաշտօնական հանգամանքով կը ներ-
կայանան։

Վերջին օրերս, յունական բանակէն
սպաններ, Մակեդոնիոյ մէջ այլեւայլ պաշ-
տօններու կուցեցան. Չօքս և Անտոնիօն
Հելլէն սպանները, Սելանիկի յունական
Հիւպատոսարանին պաշտօնատարներ ան-
ուանեցան։ Սպայակոյտի հարկուրաւետ
Չատէս, Մանասթրի յունական բարձրա-
գոյն վարժարանին մէջ ուսուցչութեան կու-
ցեցաւ։ Հետեւեալգորի հարկուրաւետ վա-
զիրոս Տէլիս, Սթրումիցայի յունական
բարձրագոյն դպրոցին տնօրէն նշանակուե-
ցաւ. տեղակալ Սթրիսոս Պոկտանիցա գե-
ղին դպրոցին վարժապետ եղաւ։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Դեկտեմբեր 2 ին գիշերը կապարի
մեծկակ գունտ մը —36 լիպրանոց — նետ-
ուեցաւ այն կառախուժքին վրայ, որուն
մէջ Պ. Բուզվէլի՝ Միացեալ-Նահանգնե-
րու նախագահը, Ֆիլադելֆիոյ հիւսիսային
կողմը կը ճամբորդէր։

Կապարի նետուած կտորը, Նախա-
գահին նստած վախոնին քովի վախոնէն

ներս թափանցեց, առանց մէկուն փետե-
լու։ Չարագործը անձանթ կը մնայ, Նա-
խագահը ի սկզբան ոչինչ տեղեկացաւ, ի-
րեն շատ ուշ տեղեկութիւն հաղորդեցաւ։
Ո՛րէ կարեւորութիւն չընծայեց, թէ եւ կա-
պարին կտորը չափազանցօրէն ուժգնու-
թեամբ արձակուած էր։

— Դեկտեմբեր 3 ին, ցորէկը, Ժընէվ
Պառն ժողոջը, ուստ զաղթականներու
վարձած յարկի մը մէջ, ահագնորոտ պա-
թում մը տեղի ունեցաւ, որմէն բազմա-
թիւ սուսներ վիրաւորուեցան։ Գառական
իշխանութիւնը անմիջապէս պայթման վա-
րը դնաց պայթուցիկ նիւթեր գտաւ, պատ-
րաստուելու վրայ եղող ուժրակ մը, կեղծ
անցադրեր, դադանաթագոյց տպարան մը,
Յարկին այլեւայլ սենեակներուն մէջ վազած
արկն տեսնուեցաւ։ Էրկու վիրաւորեալ
հիւանդանոց փոխադրուեցան։ Անոնցմէ մէ-
կուն ձեռքը հաւանօրէն պիտի կտրուի։ Կը
կարծուի, թէ շատ մը վիրաւորեալներ,
զաղանապէս իրենց տունը վերադարձեր են։

— Գրիսէլի Ազգային դրամատան
— banque nationale — դրամատանները
կեղծուեց են, և չորս միլիոն Ֆրանքի ար-
ժողութեամբ շրջաբերութեան մէջ դրուած
են, փետրուար ամսէն ի վեր։ Ասոնք տար-
ուեց են Մօնթէ-Քառլօ, թղթախաղի համ-
բաւար կեղծանատունը։ Ստիկանութիւնը,
կեղծարարներուն հետեւը գտնելու վրայ է։
— Ֆրանսայի մամուլին վիճակահա-
նութիւնը երկրորդ անգամ քաշուելով, մէկ
միլիոն Ֆրանքը բանուոր մը շահեցաւ։ Ա-
սիկայ առաւ Ֆրանք սուի եղեր՝ տառը
Ֆրանք ալ քոյրը, որ առանց ամուսնին ի-
մացնելու, իր խնայողութիւնը տուեց է եղ-
բորը ու քսան Ֆրանք ամբողջացնելով զը-
նեք են առմա մը որմէն հիմակ մէկ միլիոն
շահեցաւ, հաճախեալ մը քաշուելով, քիտի լա-
ւան, թէ իրենք, թէ իրենցները։

— Գարատաղի իշխանը խաղաղա զօ-
գորովար մը խրկելով, 50 թնգանթ գնել
տուեց է։ Աւստրիա հետզհետէ կը սպա-
ռազինի և սահմանադուր կ'ամրացնէ,
զէպի Նոյի Պազար. Մակեդոնիա յառա-
ջանալու ծրագրով. Գարատաղ ալ ինքնա-
պաշտպանութեան անխուսափելի հարկին
մէջ կը գտնուի։

ՀԱՐԱՎԱՆՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋԸ

Հինգշաբթի Արաքսէն արտա-
տուրեցիկներ, Ամերիկա մահուան ըս-
պանաւորութիւնը դրամ՝ պահանջման վի-
րաբերեալ տեղեկութիւնները, Տիար
Փորթուգալեան Արմենիակի մէջ այդ
հարկահանութեան վերաբերմամբ հե-
տեւեալ արդարացի գիտալու իւն-
ները կ'ընէ։

«Դիցուք թէ ապէս և միաժամ Հայ
մը կրցան գտնել որի ձեռքով Սարաճեան
Սրբազանը զարնել սպաննել տուին որով-
հետեւ իրենց ուզած կերպով չէ յորդորեց
հայ հարուստներին, իրենք թէ այդ հա-
րուստներին դրամին տէրը կամ գանձա-
պետը նա եղած լինէր։ Հաւանական չէ
որ այն ատեն ուրիշ Հայ մ'ալ ելնէ և
Սարաճեանի պէս անձնաւորութեան մը
անմեղ արեան վրէժը լուծելու համար՝
ինք ալ մարդասպան կուսակցութեան զը-
խաւորներէ մի քանին սպաննէ և այսպէս
իրար սպաննելու շրջան մը, ազգակործան
գործունէութիւն մը սկսի մեր մէջ, որի
վախճանն ո՛ր կը յանգի, մենք այժմէն

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԲԱՐԵՂՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ

Մ Ի Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Ամբողջ հայ ազգը, որ իսկապես լի էր հայկական բարեգործական ինքնակազմակերպման համար...

Բարեգործական Միությունը կը հիմնուի Գաֆիկի, Նախագահության լիազորված անդամ...

Վսեմ, Պողոս փաշա, ամսական 20 անդամական սակի անընդհատ պահել Վճարել Միությունը...

Առաջնորդ հայրը այս միությունը կազմավորելու, կիրական օրը եկեղեցին ժողովրդին հաղորդեց...

Հեղափոխության անկողինը կը հաղորդեց...

— 0 —

ՆՈՐ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ

Լաիկների հայ հրեկեղեց համար հանգանակություն կատարող Յանձնախումբ...

Ն Ե Ր Ք Ի Ն

ԱՂԵՐՍԱՆԴՐՈՅ

ԽՈՌԱԳՈՒԹԻՒՆԵՐԸ

— X —

Երեկ Գաֆիկի վրդավիշ լուրեր կը տարածուէին, թէ կիրակի Աղեքսանդրի մահմեծականներուն և քրիստոնեից միջև...

Ահա ինչպէս կը պատմուի խորհրդակցութիւնը, ըստ վերջին տեղեկութեանց...

Կիրակի կէս օրին, Մալմա փողոցը լի էր խաղաղութեամբ երկու յայն իրարու հետ կատի բռնուելով...

Նպատակաւ տէն վրդավիշ, զնայ զարկու հոնկէ անցնող տեղացի տարր մը...

Ասոր ընկերները, յարձակեցան յայնին վրայ և զայն կապեցին Ռարիշ յայն մը, զանակը քաշելով...

Երկուշաբթի առտու, հիւսաւտասական մարմինը ներկայացաւ Աղեքսանդրի կառավարչին...

Գաֆիկի թրամվէյներուն համար առաջին կարգի տասը կառք բերուած են, Աղեքսանդրի հասած են...

— 0 —

Մալմաի և Ջէյմսի ճամբանքուն շինութեան համար յառկացուցաւ 15,000 սակի...

— X —

Ելմտական նախարարութիւնը գիտաւորութիւն ունի Հեղափոխական կառավարչին...

— 0 —

Աղեքսանդրի, փողոցը պանիր ծախող 17 տարեկան յայն աղայ մը, ուրբաթ օր...

Հ Ե Ռ Ա Գ Ի Ր

ՄԱԿԵՂՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ

Կ. Պոլիս, 8 Դեկտեմբեր Գեղարքունիքը համաձայնած են...

Երկու փոփոխութեանց համաձայն, օսմանեան պատուիրակ մը, պիտի անդամակցի...

Կ. Պոլիս, 9 Դեկտեմբեր Մալմաի ինչպէս կը տարածուի կարգավիճակը...

որ շուտով վերջնապէս կարգադրուի Պետականից գեղարքունիքը...

Լստան, 9 Դեկտեմբեր

Ռուսիայէն հասած լուրերը կը շարունակեն հաղորդել յիշեցնող անկարգութիւնները...

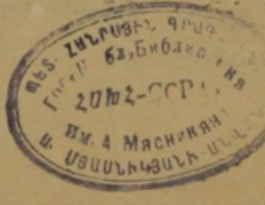
Լստան, 10 Դեկտեմբեր

Ծովային հեռակազմութեան երկու վաշտ, ձերբակալման միջոցով մէջ Գերոնշ...

ՍԱԿԱՐԱՆ

Երեկ Երեկուան ժամը 1 Ին Գալուստ

Table with 3 columns: Name, Amount, and Unit. Includes entries like Էրեքընըրէ Դանք Ա. Ո. 9 111, Եւրէնէ 25 516, etc.

ՄԻՆԿԵՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կեդրոնատեղի Պրիսթոլ-Հոթելի դիմաց, մասնաճիւղ Նոր Պաշարի դիմաց,
Գ Ա Հ Ի Բ Է ՄՈՒՍԲԻ

Բարելու 1901ի Յուլիանական տարին մէջ ՍՈՒՍԲԻՆ ՄՐԱՆԱԿ-Աշխարհի ամենէն ՄԵԾ վարձատրութիւնը փոխարկողաց ձրի կը զրկուի մեր Յուլիանական տարին չհզուէ

S. S. T. E. I. N
ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
Ս. ՇԹԵՅՆ
ՀԵԹԱՅԹԻՉ Ն. Բ. ԽՏԻՎԻՆ
ԱԲԱՊԱ ԷՆ ԽԱՏՐԱ. ԷՋՊԵՐԻԷ
Կինը, Այրերու և Տղամարդերու
ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ
Գինը Զաւարտ են,
ՎԵՐԱԶԻՆ ՆՈՐԱԶԵԽՈՒԹԻՒՆ
Երկրորդական վերամարմն (աստիճան)
Երկրորդական բնակարան կը զրկուին:

Հ Ե Ռ Ա Գ Ի Ր
ՌՈՒՍԻԱ ՅԵՂԱՓՈԻ

Բեղրադուրկ, 8 Դեկտեմբեր
Անհատական Պանդաներու անօրէն-
ները, եւմտական նախարարութեան խմա-
ցուցին, թէ պիտի պարտաւորուին ամէն
գործողները, եթէ հեռագրական և
թղթատարական գործողները չվերջանայ
խնդիր Երկրաւորի շատ գիծերու վրայ
գործողները տեղի ունեցան:
Հողագործական խոփութիւններ տեղի
ունեցան Բուխարա:
— Չինուորական ըմբոստացումները
ամբողջ երկրին մէջ կը տարածուին, եր-
բեմն երբեմն, հատաւարիմ մնացող զօրա-
խումբերը կը միջամտեն, բայց ընդհանուր
կերպով, պատմաբանները ընդդիմադրանքի
չեն հանդիպիր Երկրաւորի տար, չուկատ
մը գրաւեց նաւարանը, յետոյ քաղց Նո-
վորոսիքի վրայ, ուր կեցող զօրքը իր
կողմը շահեցաւ: Ուրիշ պարագայի մը մէջ
ալ, վաշտ մը, իրեն տհաճելի սպայնե-
րուն ճամբու գրուիլը պահանջեց, Գնդա-
պետը հաւանեցաւ:

Մոսկուա, 8 Դեկտեմբեր
Երէկ ոտակաւները հեռագրատան
պաշտօնէից գումարման մը նախագահը
ձերբակալեցին: Բանթոզներն ալ ասոր
պատասխանեցին, իրենք ալ ոտակաւներ
բուն հրամանատարը ձերբակալելով: Վեր-
ջապէս, բռնուածներու փոխանակութիւն
ըրին: Այս գէպը աղէկ ցոյց կուտայ, թէ
իշխանութիւնները իրենց անկարողութիւնը
կը ճանչնան:

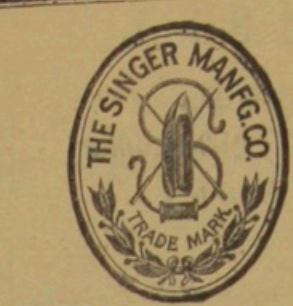
Բեղրադուրկ, 9 Դեկտեմբեր
Վարչախալի մօտ կարագաւա, զօր-
քերը պատմաբան, Չերքակալութիւններ
չկատարուեցան, առ ահի ժանրագոյն ան-
կարգութեանց: — Չերքակալ Մարտիմալիչ
յաջորդեց զօրավար Մակարովի, որ կը
թուի թէ սպաննուած ըլլայ, այն անգութ
անօրէնութեանց պատճառաւ, զորս գոր-
ծողքը զսպելու համար հողային գործե-
րու անկարգութիւնները:

ՏԲԹ. ՕՎԱՍԻԱ
Որ իր ուսումը և փորձառու-
թիւնը ստացած է Բարելուի առաջ-
նակարգ հիւանդանոցներուն մէջ և
որ երեք տարուան միջոցին Գաշիւրէի
մէջ բաղձաթիւ յաճախորդներ շա-
հած է: շատ կարճ ժամանակի մը
մէջ կը դարձանէ նոր սկսած կամ
հինգամ հասունները, շիժախտը (կուլմ
միլիթիւր), միզանցքի կծկումները,
փամփշտատապը (սիւլիթիս) և ծննդա-
կան և միզային գործարաններու
հիւանդութեանց հետեւանքները: Կը
դարձանէ նաև սիֆիլիսը և մորթային
հիւանդութիւնները:
Հիւանդ կ'ընդունին ամեն օր ժա-
մը 9-12 կէս օրէ 3-6 կէս
օրէ վերջը, իր բնակարանը Մէհմէտ
Ալի փողոց, Ամերիկեան գրաւաճա-
ռանոցին վրան:

“ԲՈՒՌՆԵ ԵՐՐՈՒՐԵՆ”
LE COURRIER EUROPÉEN
Hebdomadaire international
Rédaction et Administration;
280 boulevard Raspail, Paris.
Comité de direction: Bjørnstjerne
Bjørnson, Jacques Novicow, Nicolas
Salmeron, Gabriel Seailles, Charles
Seignobos, Giuseppe Sergi.
Redacteur en chef, Louis Dumur.
Secretaires
Arne Hammer et Charles Chanvin
Administrateur, R. Pierre

Իր վարչական մասնաժողովի ան-
դամներէն զատ աշխատակից ունի
Թուրքիոյ, Լատուիոյ, Ֆինլանդիոյ,
Բուլղարիոյ, Բաւարիոյ, Լեւոնտ-Պոլիէոյ,
Պառնի Սույէմացոյ, Միլիթերի, Բուլ-
ղարիոյ ևն. ևն. ևն.
Ամեն երկրի մասին կը հաղորդէ
տեղեկութիւններ: Միջազգային քա-
ղաքական շարժումին հետեւիլ փափա-
քող ամէն ունի համար անհրաժեշտ
արաթամբերով մըն է:
Բաժանորդագրիմ
Ֆրանսա՝ տարեկան 12 ֆր.
Ուրիշ երկրներ ” 15 -
վեց ամիս՝ 8 ֆր. չորս ամիս՝ 4 ֆր.

ՄԻ ԶԱՅԷՐ !!!
Բայց միայն Կ. ՊՈԼՈՅՏ հաշա-
տնը, Շարա-Սպարի-Աղի, Երկր-
տական թատրոնին դիմացը, ուր պի-
տի գտնէր Արեւելեան հաշակով եփե-
լած համիդ կերակուրներ, լու սպա-
ռարկութիւն մը, կատարեալ մարմու-
թիւն, և չափաւոր գիններ:
Փորձեցէր և գոհ պիտի մնար:
Հաշարանի անօրէնութիւնը բը-
նակարաններու մէջ ճաշկերպի պատ-
րաստութիւններ կը ստանձնէ լուա-
գոյն պայմաններով:

Իւրաքանչիւր ՄԻՆԿԵՐ մէքեն վրայից փըն-
տակ այս վաճառանիշը (marque):
ՔԱՍՆ ՄԻԼԻՈՆ մեքենաներ սպասած
Ասեղնադործի ձրի դասեր և մեքենաներու
ձրի նորոգութիւն գնողներու տան մէջ: Վճար-
ման դիւրութիւններ: Մինկըր կարի մեքենանե-
րը աշխարհի լաւագոյններն են: (29)

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐԻԿ
LA NEW-YORK

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱԶԻՅԻՆ ԿԵՄԵՐԻ ԱՊԱՆՈՎԱԴՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.Ը

Չուա փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին
— 00000 —
Կը գործէ 82 կառավարութեանց հսկողութեան ներքեւ:
1903 Յունվար 1ին երաշխաւորեալ գոյքն է Ֆրանք 1,827,000,000
ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐԻԿ 812,711 ազատականութեան ունի որք կը կազմեն Ընկե-
րութիւնը որոնց կը պատկանի բոլոր շահերն 1903ին ազատականութեան
վճարուած շահարձիւններու գումարը Ֆրանք 27,670,882:
ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐԻԿ տիպեղանակաւ բոլոր միջնէ հիմա ուրիշ որ եւ
է Ընկերութեան մը յանձնուած բոլորներէն աւելի անկաշխանդ
եւ շահաւոր պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ
անվիճելի է, ըլլայ զբաղման, ճամբորդութեան, մահուան տեսակ-
ներուն եւ պատճառին, անձնասպանութեան եւ միջնէ իսկ պա-
տերազմի բռնութեան: Տիպեղանակաւ բոլոր կ'երաշխաւորէ փոխառութիւն-
ներ երեք տարի ազատականութեան վճարելէ յետոյ առանց յետագայ
ազատականութեան հաշուի առնելու, այս փոխառութեանց գումարները
զատ զատ նշանակուած են բոլորին մէջ, 30 օր պայմանաժամ
Իւրաքանչիւր վճարման համար առանց տոկոսի, վճարումները դադ-
րեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերադառնալու նշանակելու առանձնաշնորհում, յե-
տամնայ ազատականութեան 5 առ 100 տոկոսով հանգերձ վճա-
րելով, մէկ տարեկան ընկէ յետոյ իրաւանց կորուստ կայ: Ազատ-
ականութեան երկարաձգումը, բոլորին մէջ նշանակուած ժամանակա-
միջոցի մը համար, այնպէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ
պատահի, ազատականութեան գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ
առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ազատականութեանը:
ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐԻԿ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայման ալ ունի, որ աշխարհի
մէջ ցարգ գտնուած պայմաններէն ամենէն աւելի նպատաւորն է:
Աւելի մանրամասնութեանց համար գրիմել «Լուսաբեր» խմբագրատունը

ՏՕԲԹ. Ի. ՏԵՄԻՐՃԵԱՆ
ԱՍԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՇԱՐԱ ԳԱՐԵԼ, ԹԻՒ Տ. ՇԵՓԵՐՏՍ ԶՕԹԵԼԻ ԳԻՄԱՅԸ

Կը դարձանէ տկուայի և լինտերու ամեն տեսակ հիւանդութիւններ
երկրորդական և ուրիշ միջոցներով, ըստ նորագոյն և կատարելագործեա
գրութեանց:
Կը պատրաստէ ոսկիէ տկուաներ և կաւընակներ (travaux aux ponts
et couronnes) որոնք առանց արհեստական քիմիքի և առանց ամրացու-
ցիլ թելի (crochet) կ'ազատուին արհեստական տկուաներու տոկոսնու-
թիւնը և տեղեկանութիւնը:
Նոյնպէս՝ կը պատրաստէ քաւուէ լինտերով տկուաներ, և առանց
ցաւի կը քաշէ ֆլաստուած տկուանները, լինտերու կամ ընդհանուր ջիզե-
րու վայրկեանական թմրութեամբ:
Թաճախորդներ կ'ընդունին ամեն օր, առտուան ժամը 9էն—իրիկուան 6

ՊԱՏԱՆԻ	ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
Chigwell, London;	ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԽՆԴՐՈՅ ԵՒ
Պատկերազարդ ամսագիրով:	ԱՌԱՋԵՂՐԴ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
Իւրաքանչիւր թիւի մէջ 10-12	2 Հատոր, 676 էջերէ բաղկացեալ
պատկերներ կը գտնուին, տղոց հա-	Գիմել՝ Prof. G. Thoumaian
մար խիստ հետաքրքրական:	Chigwell, Essex.
Գին երկուք ու կէս Շիլին:	Գին փոստի ծախքով երեք ու
Երկուքն ալ կ'ընան ստացուիլ «Լուսաբեր» խմբագրատունէն:	կէս Շիլին: